

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2024 m. kovo 21 d. Nr. XIV-2505
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 18 straipsnio 2 dalimi ir Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. XII-724 „Dėl Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano patvirtinimo“, 3 punktu, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programą (pridedama).

2 straipsnis.

Pavesti Lietuvos Respublikos Vyriausybei per 3 mėnesius nuo šio nutarimo įsigaliojimo parengti, suderinti su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetu ir patvirtinti 7 metų krašto apsaugos sistemos įsigijimų, susietų su pajėgumais, planą ir personalo plėtros planą.

3 straipsnis.

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimą Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Seimo Pirmininkė

Viktorija Čmilytė-Nielsen

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programa (toliau – Programa) yra ilgalaikė valstybinė saugumo stiprinimo programa, kuria siekiama įgyvendinti Nacionalinio saugumo strategiją ir Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų politinių partijų susitarimą dėl Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos artimiausio laikotarpio sustiprinimo (toliau – Partijų susitarimas), kuriame konstatuota, kad Lietuvos Respublikos gynybos ramsčiai yra trys: Lietuvos ginkluotosios pajėgos, kolektyvinė gynyba kartu su Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) sąjungininkais ir civilinės valstybės bei savivaldybių institucijos kartu su privačiais ūkio subjektais, nevyriausybių organizacijų sektoriumi ir piliečiais. Valstybės gynybai užtikrinti reikalingi visi šie komponentai, kad visuotinės gynybos principas būtų realiai įgyvendintas.

2. Programa parengta vadovaujantis Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos, patvirtintos Valstybės gynybos tarybos 2023 m. rugpjūčio 1 d. nutarimu Nr. V-46S „Dėl Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos“, (toliau – VGGK) nuostatomis ir Valstybės gynybos planu, patvirtintu Valstybės gynybos tarybos 2023 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. V-49 „Dėl Valstybės gynybos plano tvirtinimo“.

3. Programa nustatomi tikslų – „Stiprinti Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir atgrasymo potencialą“, „Stiprinti visuomenės kritinį mąstymą ir atsparumą informacinėms atakoms, informuotumą apie pasirengimą krizėms, mobilizacijai, gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui“, „Stiprinti kibernetinį saugumą ir gynybą“ – įgyvendinimo prioritetai ir kryptys, daugiausia dėmesio skiriant svarbiausiai krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) institucijai – Lietuvos kariuomenei (toliau – LK), taip pat pagrindiniai veiksmai, reikalingi KAS institucijų bendradarbiavimui su institucijomis, kurios karo atveju būtų priskirtos prie ginkluotųjų pajėgų (toliau – GP), užtikrinti. Programa įgyvendinama 2024–2030 metais.

II SKYRIUS

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS APLINKOS ANALIZĖ

4. Rusijos Federacijos plataus masto agresija prieš Ukrainą, Baltarusijos Respublikos karinė integracija su Rusijos Federacija, kitų autoritarinių valstybių agresyvi laikysena, toliau blogėjanti saugumo situacija regione ir pasaulyje reikalauja greitesnio po 2014 m. įvykių jau prasidėjusio LK gynybos potencialo

augimo, efektyvesnio atgrasymo ir pasirengimo kartu su sąjungininkais užtikrinti šalies gynybą. Daug dėmesio skiriama spartesnei gynybos pajėgumų plėtrai ir su ja susijusiai LK modernizacijai, parengties didinimui, karinių vienetų personalo komplektavimui, infrastruktūros plėtrai, priimančiosios šalies paramos (toliau – PŠP) sąlygų gerinimui. 2022 m. liepos 15 d. pasirašytame Partijų susitarime LK stiprinimas nurodomas kaip vienas iš svarbiausių prioritetų. Gynybos finansavimas pasiekė Seime atstovaujamų politinių partijų 2018 m. rugsėjo 10 d. pasirašytame susitarime užsibrėžtą ambicingą tikslą – 2,52 proc. bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP), tačiau pasikeitus geopolitinėms aplinkybėms toks finansavimas laikytinas tik minimaliu. Siekiant ambicingesnių tikslų greičiau išvystyti svarbiausius karinius pajėgumus, būtinas didesnis gynybos finansavimas. Turi būti laikomasi KAS finansavimo gairių – ne daugiau kaip 50 proc. finansavimo skirti KAS personalui, ne mažiau kaip 20 proc. – įsigijimams.

5. Esminis Lietuvos Respublikos saugumo garantas tebėra NATO, kurios pagrindinis uždavinys – tvirti kolektyvinio saugumo įsipareigojimai, užtikrinant atsaką į saugumo aplinkos pokyčius ir išaugusias grėsmes jos narėms. Atsakydama į ilgalaikę Rusijos Federacijos keliamą grėsmę ir rengdamasi reaguoti, NATO adaptuoja atgrasymo ir gynybos laikyseną ir stiprina rytinių savo narių gynybą, įskaitant ir NATO priešakines pajėgas. Įgyvendindamos NATO sprendimus dėl priešakinės gynybos ir karinio buvimo didinimo rytinėje NATO dalyje, sąjungininkės, vadovaujamos Vokietijos Federacinės Respublikos, stiprina pajėgas Lietuvos Respublikoje sunkiąja karine technika ir didindamos dislokuoto personalo skaičių iki brigados lygmens. Tęsiama sustiprinta NATO oro policijos misija, nuolat vykdoma Jungtinių Amerikos Valstijų (toliau – JAV) pajėgų rotacija, organizuojamos didelio masto funkcinės ir bendros su sąjungininkėmis pratybos, siekiant kartu pasirengti gynybos operacijoms. Prastėjant saugumo situacijai regione, sąjungininkės yra pasirengusios imtis papildomų gynybos priemonių, įskaitant NATO greitojo reagavimo pajėgų dislokavimą. Europos Sąjungos gynybos iniciatyvos, visų pirma iniciatyvos karinio mobilumo ir kibernetinio saugumo srityse, taip pat prisideda prie nacionalinio saugumo stiprinimo ir NATO kolektyvinės gynybos įsipareigojimų įgyvendinimo.

6. Būtina išplėtoti ir praktiškai įgyvendinti visuotinės gynybos modelį, kuriuo vadovaujantis būtų veiksmingai sutelkti civiliniai ir kariniai valstybės ištekliai, skirti atgrasymui ir gynybai, bei suvienytos valstybės institucijų, privataus sektoriaus ir piliečių pastangos. Siekiant įgyvendinti šį modelį, dar taikos metu būtina sukurti karo komendantūrų sistemą savivaldybėse. Esant karo padėčiai, komendantūros atlieka ginkluotąsias pajėgas remiančias užduotis, numatytas ginkluotos gynybos planuose, ir užtikrina ginkluotųjų pajėgų vado skirtų užduočių vykdymą, taip pat ginkluotųjų pajėgų ir savivaldybės institucijų ir įstaigų sąveiką.

7. Paskyrus karo komendantus ir jų pavaduotojus, dar taikos metu turi būti sudaryti komendantams pavaldūs komendantiniai vienetai.

Karo komendantams, jų pavaduotojams, komendantūrų ir komendantinių vienetų personalui būtina reguliariai dalyvauti mokymuose, susijusiuose su komendantūroms nustatyta veikla. Komendantai ir jų

pavadootojai turi reguliariai lankytis priskirtose savivaldybėse, turėti savivaldybės mobilizacijos ir gyventojų evakuacijos planus, saugotinių objektų sąrašus.

Kiekvienas asmuo, esantis kovinių asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vieneto narys (taip pat parengtojo personalo rezervo karo prievolininkas bei komendantinis šaulys), norintis prisidėti prie valstybės gynybos, turi žinoti algoritmą, kur ir į ką kreiptis dėl savo pagal gynybos planus numatyto vaidmens.

8. Nepaisant LK modernizacijos proveržio, LK poreikiai, kuriuos patenkinus būtų tinkamai atsakyta į kylančias grėsmes, dar nėra pakankamai užtikrinti. Dalies LK vienetų personalas nėra visiškai sukomplektuotas, aprūpintas reikiama ginkluote ir įranga, turimos ginkluotės ir kritinių atsargų galimybės yra ribotos, LK infrastruktūra vis dar atsilieka nuo didėjančių LK ir Lietuvos Respublikoje dislokuotų NATO pajėgų poreikių. Kokybinį lūžį lėmę pėstininkų kovos mašinų, savaeigių haubicų ir vidutinio nuotolio oro gynybos sistemų įsigijimai atitinkamai reikalauja efektyvaus šių ginkluotės sistemų gyvavimo ciklo valdymo ir tolygaus likusių LK poreikių užtikrinimo. Taigi ir toliau bus siekiama kuo sparčiau įgyvendinti LK planuotus ginkluotės, įrangos ir technikos įsigijimus, didinančius karinių pajėgų kovinę galią, taip pat užtikrinti karinės infrastruktūros išvystymą, atitinkantį nacionalinius bei sąjungininkų poreikius.

9. Trūksta bepiločių orlaivių, kovos su jais ir elektromagnetinės kovos pajėgumų. Todėl, stiprinant bepiločių tiek žvalgybos, tiek kovos orlaivių pajėgumus, tikslinga adaptuoti karinių pajėgų struktūrą, į kurią būtų sistemingai integruoti šie pajėgumai. Ne mažiau svarbu kuo labiau išnaudoti Lietuvos gynybos pramonės potencialą plėtojant bepiločių orlaivių technologijas ir sistemas.

10. Įvertinus galimus Rusijos Federacijos planus vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu kuo greičiau atkurti ir net padidinti savo karinius pajėgumus (Rusijos Federacijos Vakarų karinėje apygardoje personalo, ginkluotės ir kovos technikos skaičius galimai padidėtų 30–50 proc.), būtina pereiti į kitą pajėgumų lygmenį ir sukurti naują LK struktūrinį elementą – diviziją, kuri 2030 m. pasiektų visišką operacinį kariuomenės divizijos pajėgumą. Tai būtų nacionalinis elementas bendroje NATO karinių pajėgumų hierarchijoje ir visiškai integruotųsi į regioninius gynybos planus, užtikrintų efektyvų vadovavimą ir valdymą NATO lygmeniu ir būtų ideali platforma Lietuvos Respublikoje dislokuotų sąjungininkų pajėgoms veikti. Kad ši divizija būtų pajėgi vykdyti ir šalies gynybos operacijas, ir kolektyvinės gynybos įsipareigojimus sąjungininkų atžvilgiu, ją turi sudaryti tinkamai parengtas karinis personalas, šiam tikslui pritaikyta infrastruktūra ir įsigyta ginkluotė, įskaitant tankus, reaktyvines salvinės ugnies sistemas, tolimojo ir vidutinio nuotolio oro gynybos sistemas. Todėl būtina jau dabar pradėti investuoti į kariuomenės sunkiųjų manevrinių vienetų ginkluotę ir įsigyti iki šiol neturėtų sistemų – tankų. Taip pat būtina investuoti į divizijos lygmens įgalinančių vienetų ginkluotę ir įrangą, skirtą oro gynybai, netiesioginei ugnies paramai, karo inžinerijai, žvalgybai ir logistikai. Nacionalinė divizija bus kuriama etapais jau egzistuojančių LK Sausumos pajėgų (toliau – SP) ir jas remiančių vienetų pagrindu, dalis įgalinti skirtos ginkluotės ir technikos bus pasitelkiama iš NATO ir jos sąjungininkų, iki bus įsigyta nuosavos ginkluotės ir technikos.

11. Lietuvos geografinė padėtis ir dabartinė geopolitinė saugumo situacija, ypač 2022 m. vasario 24 d. prasidėjus neišprovokuotai Rusijos Federacijos plataus masto invazijai į Ukrainą, įpareigoja maksimaliai efektyviai išnaudoti valstybės gynybai stiprinti turimus resursus. Būtina kompleksiskai vertinti valstybės sienos apsaugą ir tinkamai pasirengti jos priešakinei gynybai. Sunkiaja karine technika galimi įveikti pasienio ruožai turi būti papildomai apsaugoti. Kontrmobilumo priemonės turi tapti integralia šalies gynybos koncepcijos dalimi.

12. Stiprinant LK Karinės oro pajėgas (toliau – KOP), būtina pakeisti techniškai pasenusią įrangą naujomis, NATO reikalavimus atitinkančiomis sistemomis. Tolesnis oro erdvės gynybos pajėgumų vystymas užtikrins geresnę pasirinktų objektų apsaugą nuo grėsmių iš oro bei manevrinių vienetų apsaugą, oro erdvės stebėjimo ir valdymo sistemos modernizavimas padidins jų išliekamumą. Siekiant pakeisti susidėvėjusius rusiškus sraigtasparnius, pereinama prie naujos vakarietiškos sraigtasparnių platformos, leisiančios didinti nedidelių karinių vienetų mobilumą, vykdyti medicininę evakuaciją ir efektyviau prisidėti prie taikos meto užduočių vykdymo. Aktualūs lieka taktinio transportavimo oru pajėgumų išlaikymo, PŠP NATO oro policijos misiją vykdančių sąjungininkių pajėgų veikimo sąlygų gerinimo klausimai.

13. Artėja esamų karo laivų eksploatacijos ciklo pabaiga, todėl, vystant LK Karinės jūrų pajėgas (toliau – KJP), reikia užtikrinti KJP karo laivų flotilės modernizaciją. Įgyvendinant NATO įsipareigojimus ir siekiant užtikrinti nacionalinius KJP poreikius, būtina stiprinti jūrinio minavimo ir išminavimo, patruliavimo, uosto ir priekrančių gynybos pajėgumus, įgyti nenutrūkstanto informacijos rinkimo ir perdavimo realiuoju laiku jūrinėje aplinkoje gebėjimų, tam vystant jūrinės aplinkos suvokimo pajėgumus.

14. Pagrindinis dėmesys vystant Specialiųjų operacijų pajėgas (toliau – SOP) yra orientuotas į specialiosios žvalgybos gebėjimus, aukštos vertės taikinių naikinimą, integruojant ilgojo nuotolio ugnies sistemas, ir efektyvų vadovavimą operacijoms bei jų valdymą, siekiant sudaryti oponentui operacinio ir strateginio lygmens dilemų konvencinio karo aplinkoje sausumoje, vandenyje ir ore. Specialiosios operacijos vykdomos sąveikaujant kartu su kitomis LK pajėgomis ir sąjungininkėmis. SOP planuoja ir rengiasi vykdyti ginkluotą pasipriešinimą laikinai okupuotose teritorijose.

Hibridinių grėsmių akivaizdoje SOP turi išlaikyti aukštą parengties lygį, turėdamos tikslą pašalinti arba neutralizuoti galimas hibridines grėsmes savarankiškai arba sąveikaudamos su kitomis atsakingomis Lietuvos Respublikos institucijomis.

15. LK struktūros užpildymo poreikiai, ypač atsižvelgiant į esminius struktūrinius pokyčius, susijusius su nacionalinės divizijos karinio vieneto steigimu, reikalauja sistemiskai spręsti personalo komplektavimo trūkumus, tobulinti LK personalo rezervo sistemą. Lietuvos Respublikos sprendimas, įtvirtintas Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2015 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2020 metais nustatymo, krašto apsaugos sistemos karių ribinių skaičių ir statutinių valstybės tarnautojų ribinio skaičiaus 2015 metais ir 2020 metais patvirtinimo įstatymo Nr. XII-997 2 straipsnio pakeitimo įstatymu Nr. XII-1540, pereiti prie mišraus kariuomenės komplektavimo modelio

atnaujinus nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą (toliau – NPPKT) prisideda prie karinių vienetų personalo komplektavimo, palengvina priėmimą į profesinę karo tarnybą (toliau – PKT), asmenų pritraukimą į Krašto apsaugos savanorių pajėgas (toliau – KASP) ir nenuolatinę savanorišką karo tarnybą bei užtikrina aktyviojo personalo rezervo formavimą. Tačiau, siekiant skubiai pildyti karinius vienetus, būtina toliau gerinti personalo pritraukimo į tarnybą ir išlaikymo joje priemones.

16. Atsižvelgiant į stiprėjantį parengtojo personalo rezervo karo prievolinkų vaidmenį visuotinėje gynyboje (jie būtų priskiriami komendantiniams vienetais), būtina tuos parengtojo rezervo karo prievolinkus, kurie yra priskirti komendantiniams vienetais, periodiškai šaukti į komendantinius mokymus ir pratybas.

17. Galima rizika, jog nuoseklus komplektavimas iš NPPKT karių pagal krašto gynybos poreikius gali būti įgyvendinamas KAS modernizacijos sąskaita. Šiai rizikai suvaldyti būtinas papildomas finansavimas, atsižvelgiant į 2021 m. parengtą visuotinės karo prievolės galimybių vertinimo studiją, kurioje pateikiamas galimo pašaukti asmenų skaičiaus, šaukimui reikalingų resursų vertinimas, nauda ir galimos implikacijos.

18. Augant ir stiprėjant LK, intensyvėjant koviniam rengimui bei išaugus nacionalinėms ir PŠP reikmėms, akivaizdus didelis apgyvendinimo ir treniravimosi infrastruktūros bei reikiamų paslaugų trūkumas. Šiems iššūkiams spręsti Pabradės poligone pastatyta sąjungininkių kariams skirta nauja konteinerinė lauko stovykla, viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdu statomas karinis miestelis, nauja infrastruktūra NATO priešakinėms pajėgoms bei dviejų LK batalionų poreikiams Rukloje ir NATO pajėgų priėmimo poreikiams Pabradėje, įrengiamos naujos PŠP stovyklos, plečiamos sandėliavimo galimybės, plėtojami koviniam pasirėngimui palaikyti reikalingos infrastruktūros projektai Pabradėje, Rukloje ir KOP Aviacijos bazėje, atkuriamas Rūdninkų karinis poligonas. Bus toliau plečiama jau esama infrastruktūra, siekiant pagerinti LK karių tarnybos sąlygas bei užtikrinti apgyvendinimo ir treniravimosi infrastruktūrą, taip pat visas reikiamas paslaugas sparčiai augančioms Lietuvos Respublikoje dislokuotų sąjungininkių pajėgoms, steigiamos brigados dydžio manevravimo teritorijos bei įrengiami nauji poligonai.

19. Karinės infrastruktūros objektams pasiekti yra būtina karinio personalo susisiekimą ir karinės technikos bei kitų krovinių pristatymą užtikrinanti transporto infrastruktūra, kuri vis dar neatitinka kariniam mobilumui reikalingų techninių parametrų. Siekiant pagerinti sąjungininkių pajėgų perdislokavimo greitį ir sąlygas, su reikiamomis Lietuvos Respublikos institucijomis derinamas kelių, geležinkelių ir kitos karinio mobilumo požiūriu reikšmingos infrastruktūros atnaujinimas. Karinės infrastruktūros objektų pasiekiamumo problema taip pat bus sprendžiama papildomą finansavimą skiriant karinio mobilumo infrastruktūrai pagal Lietuvos Respublikos laikinojo solidarumo įnašo įstatymą bei įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamą susisiekimo plėtros programą.

20. Dėl karo Ukrainoje ypač aštrėja nepakankamų euroatlantinės erdvės gynybinės industrijos pajėgumų ir jų ilgo pristatymo laiko problematika. Svarbu spręsti būtinų atsargų poreikio užtikrinimą,

įskaitant joms centralizuotai ir decentralizuotai laikyti reikalingos infrastruktūros išvystymą visoje šalies teritorijoje. Nors bendra LK sukauptų operacinių bei strateginių ir neliečiamųjų atsargų situacija gerėja, siekiant išlaikyti šias tendencijas, būtina ir toliau nuosekliai didinti krašto apsaugos finansavimą.

21. LK ir GP sudarančių viešojo saugumo institucijų – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT), Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VST) ir Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos (toliau – VAT) tarpusavio sąveika vis dar nepakankamai užtikrinta. Viešojo saugumo institucijų, priskiriamų GP, aprūpinimo ir karinio rengimo problemos iš esmės bus sprendžiamos įgyvendinant Seimo patvirtintą Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programą.

22. Šalies mobilizacijos sistema dar nėra pakankamai veiksminga. Mobilizacijos sistemos trūkumams šalinti atnaujinta mobilizacijos sistemą reglamentuojanti teisinė bazė, įgyvendinamos priemonės, leisiančios valstybei tinkamai pasirengti veikti karinės grėsmės sąlygomis: atnaujinami civilinių mobilizacijos institucijų bei valstybės mobilizacijos planai, sudaromas civilinio mobilizacinio personalo rezervas. Pagrindiniai iššūkiai lieka reikiamų mobilizacinių išteklių sutelkimas, sistemiškas mobilizacijos sistemos subjektų (institucijų ir personalo) rengimas, nuolatinis mobilizacijos sistemos tobulinimas.

23. Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. gegužės 17 d. nutarimu Nr. XIV-1102 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“ patvirtinimo“ patvirtinta Nacionalinė darbotvarkė „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“ suteikia pagrindą nuosekliai pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui sistemos kūrimui. Koordinuotas ir sistemingas piliečių rengimas stiprinant jų atsparumą, pilietinę valią ir žinias bei įgūdžius, į šį procesą įtraukiant skirtingas valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, nevyriausybinės organizacijas (toliau – NVO), sudaro prielaidas pilietiniam pasipriešinimui tapti veiksmingu Lietuvos Respublikos gynybinės galios elementu. KAS institucijos turi visapusiškai prisidėti įgyvendinant šį tikslą ir siekiant užtikrinti platų ir rezultatyvų kitų institucijų bei organizacijų įsitraukimą ir veiklos koordinavimą.

Okupacijos atveju pilietinis pasipriešinimas – rezistencija – tampa viena iš esminių valstybingumo tęstinumo užtikrinimo priemonių. Rezistencijos tikslas – neleisti okupantui legitimizuoti savo valdžios, silpninti jo politinius, administracinius ir karinius pajėgumus, taip pat rodyti okupantui ir tarptautinei bendruomenei nesvyruojantį pasiryžimą priešintis. Tai gali apimti ir nekonvencinius kovos būdus, įskaitant viešųjų renginių boikotavimą, streikus, ir smurtinius veiksmus. Tokias užduotis gali vykdyti tik apmokyti vietos gyventojai.

24. Lietuvos šaulių sąjunga (toliau – LŠS), kuriai Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymu nustatytas išskirtinis vaidmuo vykdant ir ginkluotą gynybą, ir neginkluotą pilietinį pasipriešinimą, dar nepakankamai integruota į šalies saugumo sistemą. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – KAM) visapusiškai prisidės stiprindama LŠS veiklą, ypač daug dėmesio skirdama neginkluoto pilietinio pasipriešinimo gebėjimų vystymui.

25. Kibernetinės erdvės teikiamos galimybės užtikrinti šalies gynybą vis dar nėra pakankamai išnaudojamos. Tobulintini LK nuolat kintančių kibernetinių grėsmių aptikimo, užkardymo, reagavimo į jas ir sistemų atkūrimo gebėjimai. Siekiant ginti Lietuvos Respubliką kibernetinio saugumo priemonėmis, savarankiškai ir kartu su sąjungininkėmis stiprinami kibernetinės gynybos pajėgumai. Nepaisant progreso, būtina toliau stiprinti KAS atsaką į kibernetines grėsmes. Koordinuotas ir teisiškai reglamentuotas kibernetinio saugumo bendruomenės įtraukimas, keliant šalies kibernetinio saugumo lygį, valstybės kibernetiniam saugumui stiprinti reikalingos priemonės bus nustatyti Vyriausybės tvirtinamoje Nacionalinėje kibernetinio saugumo plėtros programoje.

26. Lietuvos Respublikos narystė NATO bei KAS pajėgumų stiprinimas yra vieni iš pagrindinių dezinformacijos taikinių. Priešiškų informacinių operacijų mastas ir skaičius išaugo Rusijos Federacijai pradėjus karą prieš Ukrainą, taip bandant daryti įtaką visuomenės nuostatoms ir elgsenai. Siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos informacinės aplinkos gynybą ir išlaikyti nacionalinių naratyvų dominavimą Lietuvos Respublikos informacinėje erdvėje, stiprinamas Lietuvos Respublikos informacinės erdvės stebėjimas, plėtojami KAS strateginės komunikacijos pajėgumai, tarp jų ir LK strateginės komunikacijos pajėgumai. Lietuvos Respublikos piliečių atsparumas informacinėms grėsmėms ugdomas organizuojant tikslinių auditorijų edukacinę veiklą, vykdant plataus masto visuomenės informavimo kampanijas, siekiant šviesti visuomenę, didinti kritinio mąstymo lygį bei dekonstruoti skleidžiamą dezinformaciją ir propagandą.

27. Lietuvos Respublika turi ribotą galimybę užsitikrinti ginkluotės tiekimo grandinių apsaugą. Ieškoma sprendimų ir galimybių kurti ar stiprinti esamus nacionalinės gynybos pramonės subjektus, kurie galėtų gaminti tam tikrą ginkluotę ar įrangą, kuria bus galima kovoti su priešu sutrikus ginkluotės tiekimui iš kitų valstybių. Lietuvos Respublikai siekiant užsitikrinti maksimalią ginkluotės tiekimo grandinių diversifikaciją, taip pat būtų optimalu pasirinkti patikimus strateginius partnerius, iš kurių būtų įsigyjama pagrindinės ginkluotės.

III SKYRIUS

PROGRAMOS PRIORITETAIR UŽDAVINIAI

28. Išskiriami pagrindiniai prioritetai: iki 2027 m. turėti įrengtą priimančiosios šalies paramos infrastruktūrą, tinkamą Vokietijos brigadai priimti, suformuoti nacionalinę diviziją ir įgyvendinti visuotinės gynybos principą. Siekiant reikšmingai padidinti gynybai parengtų piliečių skaičių ir paspartinti aktyviojo rezervo formavimą, priimti sprendimą dėl nuoseklaus privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičiaus didinimo pagal krašto gynybos poreikius.

29. Atsižvelgiant į Programos II skyriuje nurodytas problemas ir jų priežastis bei pasikeitusią nacionalinio saugumo padėtį ir prioritetus, nustatomi šie programos uždaviniai:

29.1. vystyti LK prioritetinių manevro sausumoje, antžeminės oro erdvės gynybos, netiesioginės

paramos ugnimi, žvalgybos, inžinerinių, bepiločių orlaivių, kovos su bepiločiais orlaiviais ir elektromagnetinės kovos pajėgumus;

29.2. subalansuotai pildyti LK personalą ir gerinti karių tarnybos sąlygas;

29.3. vystyti LK infrastruktūrą, pagrindinį dėmesį skiriant karių apgyvendinimo, decentralizuoto sandėliavimo infrastruktūrai, taip pat kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūrai, įskaitant karinio poligono Rūdninkuose įrengimą bei plėtrą;

29.4. kurti sąjungininkių karinių pajėgų judėjimo į Lietuvos Respubliką, jų priėmimo ir treniravimosi sąlygas, įskaitant infrastruktūros NATO brigadai sukūrimą;

29.5. didinti visuomenės atsparumą ir stiprinti pilietinį pasipriešinimą;

29.6. stiprinti gynybinius atsako į kibernetines grėsmes gebėjimus;

29.7. stiprinti Lietuvos teritorinės gynybos pajėgumus, didinant KASP karių skaičių, užtikrinant tinkamą jų aprūpinimą ginkluote, įranga, atsargomis ir rengimą, gerinant jų tarnybos sąlygas ir motyvaciją.

30. Esminė sąlyga prioritetams ir jų įgyvendinimo prioritetams užtikrinti – politinių įsipareigojimų dėl gynybos finansavimo tvarumas. Siekiant užtikrinti sparčią ir darnią pajėgumų plėtrą, jų išlaikymą bei efektyvų personalo pritraukimą ir motyvavimą, būtinas pakankamas KAS plėtos įgyvendinimo finansavimas. Valstybės gynimo tarybos 2023 m. gegužės 18 d. nutarimu Nr. V-39 ir Valstybės gynimo tarybos 2022 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. V-29 išskirtos dvi sritys, kurioms būtinas papildomas finansavimas, siekiant sparčiau įgyvendinti KAS projektus, t. y. divizijos karinio vieneto pajėgumo steigimas ir infrastruktūra, reikalinga NATO sąjungininkių pajėgų didinimui Lietuvoje iki brigados lygmens užtikrinti. Vadovaujantis Laikinojo solidarumo įnašo įstatymu skiriamas papildomas karinio mobilumo infrastruktūros finansavimas iš esmės padeda spręsti spartaus šios infrastruktūros vystymo poreikį.

IV SKYRIUS

PROGRAMOS UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO KRYPTYS

31. Remiantis KAS aplinkos analize, planuojamos šios tikslo „Stiprinti LK kovinę galią ir atgrasymo potencialą“ ir Programos 29.1–29.4 papunkčiuose nurodytų uždavinių įgyvendinimo kryptys:

31.1. Bus spartinamas SP modernizavimas, siekiant įsteigti ir išvystyti nacionalinę divizijos lygmens karinį pajėgumą, ypatingą dėmesį kreipiant į pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ ir Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“, taip pat nacionalinę diviziją įgalinančių kitų LK vienetų plėtrą. SP bus aprūpintos ginkluote, įranga ir technika, užtikrinančia karinių vienetų manevrą, paramos ugnimi galią ir karių apsaugą, taip pat bus vystomi SP kovinio aprūpinimo pajėgumai, įskaitant inžinerijos pajėgumus. KASP bus rengiamos, komplektuojamos ir aprūpinamos, kad galėtų atlikti teritorinės gynybos užduotis. SP pajėgumų vystymo elementai ir esminiai jų įgyvendinimo ginkluotės, technikos ir įrangos įsigijimai:

31.1.1. manevro sausumoje pajėgumui pasiekti:

31.1.1.1. manevrinius vienetus sunkinančių ir juos įgalinančių elementų įsigijimas, pasiekiant visišką divizijos operacinį karinį pajėgumą (2024–2030 m.);

31.1.1.2. pėstininkų kovos mašinų, skirtų pėstininkų brigadai „Geležinis Vilkas“, įskaitant jos paramos ir aprūpinimo vienetus, įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.));

31.1.1.3. šarvuotųjų visureigių abiem brigadoms ir jas remiantiems vienetais aprūpinti įsigijimas (2024–2025 m.);

31.1.1.4. vidutinio ir ilgojo nuotolio prieštankinių sistemų įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2034 m.));

31.1.1.5. modernaus kario ginkluotės, ekipuotės, ryšio ir kitų priemonių įsigijimas (2024–2029 m.);

31.1.1.6. taktinio ryšio priemonių įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2034 m.));

31.1.2. netiesioginės paramos ugnimi pajėgumui pasiekti:

31.1.2.1. minosvaidžių sistemų įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.));

31.1.2.2. savaeigių haubicų Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigadai „Žemaitija“ ir artilerinių radarų abiem brigadoms įsigijimas (2024–2029 m.);

31.1.2.3. reaktyvinės salvinės sistemos įsigijimas (2024–2028 m.);

31.1.3. karo inžinerijos pajėgumui pasiekti – LK kovinės inžinerinės paramos stiprinimas (2024–2034 m.) ir gynybos linijos pasienyje su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi formavimas, pagrindinį dėmesį skiriant kontrmobilumui (2024–2030 m.);

31.1.4. tiesioginės logistinės paramos pajėgumui pasiekti:

31.1.4.1. transporto priemonių ir kovinės paramos transporto įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2034 m.));

31.1.4.2. logistinės įrangos ir specialiosios technikos įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2034 m.));

31.1.5. cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės gynybos pajėgumui pasiekti – pajėgumo vystymas, pagrindinį dėmesį skiriant žvalgybos ir švarinimo funkcijoms užtikrinti (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.)).

31.2. KOP bus aprūpintos ginkluote, įranga ir technika, reikalinga efektyviam Lietuvos Respublikos oro erdvės stebėjimui, kontrolei ir gynybai bei taikos meto užduočių vykdymui užtikrinti. KOP pajėgumų vystymo elementai ir esminiai jų įgyvendinimo ginkluotės, technikos ir įrangos įsigijimai:

31.2.1. integruotos oro erdvės gynybos ir stebėjimo pajėgumui pasiekti:

31.2.1.1. mobiliųjų trumpojo nuotolio oro gynybos sistemų, vykdančių manevrinių vienetų apsaugą, įsigijimo I etapas (2025–2030 m.);

31.2.1.2. vidutinio nuotolio oro erdvės gynybos sistemos įsigijimo II etapas (2024–2027 m.);

31.2.1.3. oro erdvės stebėjimo ir kontrolės pajėgumų išlaikymas, vystant oro erdvės valdymo sistemą,

didinant jos atsparumą, taip pat įsigyjant vidutinio siekio radarų (2024–2026 m.);

31.2.2. transportavimo oru pajėgumui pasiekti:

31.2.2.1. universaliųjų sraigtasparnių platformos įsigijimo projekto įgyvendinimas (2024–2026 m.);

31.2.2.2. transporto orlaivių modernizavimas (2024–2028 m.).

31.3. KJP bus aprūpintos ginkluote, įranga ir technika, reikalinga Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir išskirtinės ekonominės zonos stebėjimui, kontrolei, apsaugai ir gynybai, minavimo ir išminavimo operacijų bei taikos meto užduočių vykdymui užtikrinti. KJP pajėgumų vystymo elementai ir esminiai jų įgyvendinimo ginkluotės, technikos ir įrangos įsigijimai:

31.3.1. jūrinės aplinkos suvokimo pajėgumui pasiekti – jūros stebėjimo sistemos tobulinimas, gerinant informacijos surinkimą ir užtikrinant keitimąsi įslaptinta informacija tarp nacionalinių institucijų ir su JAV bei kitais NATO sąjungininkais realiuoju laiku (2024–2028 m.);

31.3.2. minavimo ir išminavimo jūroje, jūrinių operacijų, jūrų uosto ir priekrantės gynybos pajėgumams pasiekti:

31.3.2.1 išminavimo pajėgumų išlaikymas, įsigyjant priešmininį ir paieškos bei gelbėjimo laivą (2024 m.);

31.3.2.2. patruliavimo pajėgumų stiprinimas, įsigyjant navigacinių radarų ir patrulinių uosto katerių (2024–2026 m.);

31.3.2.3. naujų daugiafunkčių laivų, palaipsniui pakeisiančių šiuo metu turimus išminavimo, štabo ir aprūpinimo bei patrulinius laivus, įsigijimas (2028–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.));

31.3.2.4. minavimo pajėgumo vystymas, įsigyjant jūrinių minų (2028–2030 m.);

31.3.2.5. uosto ir priekrančių gynybos pajėgumo vystymas, restruktūrizuojant esamą KJP struktūrą ir sukuriant Uosto ir priekrantės gynybos tarnybą bei aprūpinant ją reikiama įranga ir ginkluote (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.)).

31.4. SOP bus aprūpintos modernia ginkluote, įranga ir technika, didinančia jų mobilumą, specialiųjų operacijų vykdymo sausumoje ir vandenyje galimybes, apsaugą, ryšio užtikrinimą. SOP pajėgumų vystymo elementai ir esminiai jų įgyvendinimo ginkluotės, technikos ir įrangos įsigijimai: ginkluotės ir transporto priemonių įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.)), bepiločių orlaivių sistemų ir stebėjimo priemonių įsigijimas (2027–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2032 m.)).

31.5. LK Logistikos valdyba (toliau – LV) bus aprūpinta įranga ir technika, reikalinga efektyviai bendrajai logistinei paramai užtikrinti vykdant karo bei taikos meto užduotis. LV bendrosios logistinės paramos pajėgumų vystymo elementai ir esminiai jų įgyvendinimo technikos ir įrangos įsigijimai:

31.5.1. LK medicininės paramos pajėgumų, skirtų aukštesnio lygmens medicinos (įskaitant chirurgiją ir pooperacinę priežiūrą) paslaugoms operacijų metu teikti, vystymas (2024–2027 m.);

31.5.2. medicininio transporto priemonių ir kovinės paramos transporto įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.));

31.5.3. karinių atsargų įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2034 m.)) ir jų paskirstymas kariniams vienetams.

31.6. Vystant strateginę, operacinę ir taktinę žvalgybą, vadovavimą ir valdymą, KAS institucijos ir vienetai bus aprūpinti modernia įranga ir technika, užtikrinančia svarbios žvalgybinės informacijos rinkimą ir apdorojimą, ryšius ir apsaugą. Žvalgybos, vadovavimo ir valdymo pajėgumų vystymo elementai ir esminiai jų įgyvendinimo įrangos įsigijimai:

31.6.1. žvalgybinės informacijos rinkimo ir apdorojimo pajėgumui pasiekti:

31.6.1.1. strateginės žvalgybos ir kontržvalgybos pajėgumų plėtra (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.));

31.6.1.2. LK operacinio ir taktinio lygmens žvalgybos pajėgumų plėtra, stiprinant struktūras, vykdančias LK operacinio ir taktinio lygmens žvalgybą, vystant LK operacinio lygmens žvalgybos iš oro gebėjimus, įsigyjant taktinių bepiločių orlaivių sistemų (2024–2027 m.), sausumos stebėjimo radarų sistemų, vystant informacijos rinkimo ir apdorojimo sistemą, žvalgybos įrangą ir techniką (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.));

31.6.2. elektroninės kovos pajėgumui pasiekti – elektroninės kovos gebėjimo vystymas, įsigyjant įvairių elektroninės kovos ir stebėjimo sistemų (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2032 m.));

31.6.3. LK vadovavimo ir valdymo užtikrinimo pajėgumui pasiekti, vystant operacinio lygmens ryšių ir informacinių sistemų pajėgumus, – vadovavimo ir valdymo paramos bei funkcinių sričių informacinės sistemos įdiegimas, strateginių ir operacinių vadaviečių įrangos įsigijimas (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.)).

31.7. Užtikrinant LK kovinį rengimą ir aprūpinimą, taip pat PŠP Lietuvos Respublikoje dislokuotoms ir atvykstančioms NATO sąjungininkių pajėgoms:

31.7.1. bus plėtojama LK personalui ir kariniams vienetams rengti skirta esamų šešių poligonų ir karinių vienetų mokymo teritorijų infrastruktūra bei atkuriamas Rūdninkų karinis poligonas (2024–2030 m.). LK kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūra bus pritaikyta nacionaliniams ir PŠP poreikiams, prioritetą teikiant Pabradės ir Gaižiūnų poligonų plėtrai bei Rūdninkų karinio poligono atkūrimui (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.)). Įgyvendinant inovatyvius sprendimus, mažinančius kovinio rengimo kainą, taip pat bus įsigyjama simuliacinių sistemų ir treniruoklių (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2034 m.));

31.7.2. bus toliau vystoma lauko apgyvendinimo infrastruktūra – kariniuose vienetuose Pabradėje, Kazlų Rūdoje ir Marijampolėje 2022 m. įrengtos trys laikinos karinės stovyklos iki 2025 m. bus pakeistos nuolatinėmis;

31.7.3. bus plėtojama stacionari NATO brigadai skirta infrastruktūra (2024–2027 m.). Įgyvendinamos Laikinojo solidarumo įnašo įstatymo nuostatos 2024–2025 m. prisidės prie infrastruktūros NATO brigadai sukūrimo finansavimo ir leis pasiekti išsikeltus ambicingus tikslus;

31.7.4. bus toliau plėtojama KOP Aviacijos bazės infrastruktūra, apimant ir naujos kartos daugiafunkčių orlaivių priėmimo bei aptarnavimo galimybių stiprinimą (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.));

31.7.5. bus tęsiama KJP infrastruktūros plėtra (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2034 m.));

31.7.6. bus toliau plėtojama LK sandėliavimo ir logistikos infrastruktūra, pritaikant ją nacionaliniams ir PŠP poreikiams: turimai ir įsigyjamai naujai LK ginkluotei bei įrangai laikyti, šaudmenims decentralizuotai sandėliuoti, taip pat regione dislokuotų NATO sąjungininkių pajėgų atsargoms laikyti (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2035 m.));

31.7.7. bus toliau vystomi trūkstami ir išlaikomi turimi lauko stovyklos paslaugų teikimo pajėgumai (2024–2030 m. (įgyvendinimo pabaiga 2033 m.)).

31.8. Vystant modernią LK, gebančią reaguoti į kylančias įvairias grėsmes, bei diegiant šiuolaikines technologijas ir ginkluotę, vis svarbiau turėti kuo geriau parengtą ir motyvuotą personalą. Siekiant šio tikslo, bus vykdoma:

31.8.1. subalansuotas personalo komplektavimas ir tarnybos LK patrauklumo didinimas:

31.8.1.1. siekiant užtikrinti reikiamą vienetų sukomplektavimą iš NPPKT karių, bus gerinamos pasauliamų karo prievolinių tarnybos sąlygos. Augantys LK poreikiai nuosekliai komplektuoti vienetus bus užtikrinami peržiūrint šaukimo modelį ir atsižvelgiant į kiekybės bei patrauklumo kriterijų įgyvendinimą organizuojant šaukimą į NPPKT. Taip pat bus plečiamos alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atlikimo galimybės (2025 m.);

31.8.1.2. norint, kad LK išliktų konkurencingas darbdavys, bus toliau gerinamos tarnybos sąlygos – tobulinama PKT karių vertinimo, tarnybinio atlyginimo, priedų ir kompensacijų mokėjimo sistema, ypač siekiant pritraukti trūkstamų KAS specialistų (2024 m.);

31.8.1.3. bus tobulinamos karių socialinės garantijos, ypač sveikatos apsaugos srityje, plečiamos sveikatos priežiūros galimybės, tobulinamos išmokų kariams, dėl tarnybos priežasčių sutrikus jų sveikatai, mokėjimo sąlygos, kuriamos sveikos gyvensenos programos (2024–2030 m.);

31.8.1.4. tobulinamos ir įgyvendinamos į atsargą išleidžiamų karių socialinės integracijos priemonės (2024 m.);

31.8.2. personalo rezervo sistemos pertvarkymas, užtikrinant, kad paskelbus mobilizaciją LK vienetai būtų tinkamai užpildyti iš personalo rezervo ir aprūpinti:

31.8.2.1. bus didinamas aktyvusis kariuomenės personalo rezervas, kad jis būtų pakankamas karo meto LK struktūrai užpildyti, tinkamai parengtas, organizuotas ir aprūpintas valstybės ginkluotos gynybos poreikiams užtikrinti. Taip bus užtikrinta, kad 2030 m. šį rezervą sudarytų iki 50 tūkst. karių;

31.8.2.2. bus stiprinamas aktyviojo kariuomenės personalo rezervo rengimas ir administravimas, užtikrinamas šio rezervo karių pasirengimas visu jų tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve metu pildyti karinius vienetus, kuriems jie yra priskirti, taip pat iki 2030 m. bus sukauptos karo meto rezervo

struktūrai reikalingos atsargos, ginkluotė ir ekipuotė. Likusi parengtojo kariuomenės personalo rezervo dalis bus efektyviai naudojama paskelbus mobilizaciją pildant GP (2024–2030 m.);

31.8.2.3. bus peržiūrėti LK reikalingų specialistų tarnybos parengtajame kariuomenės personalo rezerve principai, motyvacinės priemonės ir rengimas, kad paskelbus mobilizaciją karinius vienetus papildytų reikiamas šių specialistų skaičius (2024–2030 m.);

31.8.2.4. aktyviojo kariuomenės personalo rezervo kariai bus aprūpinami apranga, individualia ginkluote ir ekipuote, o kariuomenės rezervo vienetai pradedami nuosekliai aprūpinti ne tik perskirstyta LK vienetų, bet ir naujai įsigyta pagrindine ginkluote, karine įranga ir reikiama amunicija, likusias priemones tikintis rekvizuoti iš civilinio sektoriaus (2030 m.).

31.9. Bus stiprinamos atsako į hibridines grėsmes priemonės, ypač daug dėmesio skiriant pagrindinėms NATO ir Europos Sąjungos išskiriamoms hibridinių grėsmių sritims:

31.9.1. bus vystomas hibridinių grėsmių atpažinimo ir vertinimo analitinis pajėgumas (2024–2030 m.);

31.9.2. bus stiprinamas KAS padalinių atsparumas hibridinėms grėsmėms, įtraukiant hibridinių grėsmių sritis į edukacines programas, karinius mokymus ir kovinį rengimą (2024–2030 m.).

31.10. Agresijos metu Lietuvos Respublikos gynybą užtikrins GP, kurias sudarys ne tik LK, tačiau ir kitos institucijos, kurios įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) atveju tampa GP dalimi. Svarbu sutelkti dėmesį į GP sudarančių institucijų tarpusavio sąveikos didinimą:

31.10.1. pagal valstybės ginkluotos gynybos planuose numatytas užduotis bus nuolat vykdomas bendras LK ir GP priskiriamų institucijų (VSAT, VST ir VAT, Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos, LŠS kovinių būrių) rengimas (2024–2030 m.);

31.10.2. pagal valstybės ginkluotos gynybos planuose numatytas užduotis bus toliau plėtojamas LK ir GP priskiriamų institucijų ginkluotės ir karinės įrangos suderinamumas, taip pat užtikrintas ryšio priemonių sąveikumas (2024–2030 m.);

31.10.3. siekdama įtvirtinti esminius karinius įgūdžius, taktines ir technines žinias, LK sudarys sąlygas kitų institucijų, kurios įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos atveju, taps GP dalimi, pareigūnams išeiti bazinį kario kursą ir kasmet atnaujinti karinio rengimo įgūdžius (2024–2030 m.);

31.10.4. bus teikiama LK parama LŠS koviniams būriams ir komendantiniams LŠS ginkluoto pasipriešinimo vienetams. Bus siekiama suformuoti bent po vieną kovinių šaulių būrį kiekvienoje LŠS rinktinėje, tęsti jų priskyrimą kariniams vienetams ir vykdyti LŠS kovinių būrių karinį rengimą, kad karo atveju jie būtų integruoti į GP vadovavimo ir valdymo sistemą, galėtų sklandžiai veikti kartu su GP ir prireikus teikti paramą užtikrinant karo komendantų funkcijas (2024–2030 m.);

31.10.5. bus plėtojamas karo komendantų institutas, siekiant užtikrinti sąveiką tarp GP ir savivaldos bei kitų valstybės institucijų ir įstaigų, skiriant daugiau dėmesio bendroms jų pratyboms (2024–2030 m.);

31.10.6. bus stiprinama ne tik LK, bet ir kitos institucijos, sudarančios Lietuvos GP, užtikrinant jų

sąveiką su LK, aprūpinant jas NATO standartus atitinkančia ginkluote, amunicija ir ekipuote. Ypač daug dėmesio bus skiriama vidaus reikalų sistemos institucijų pasirengimui reaguoti į vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir sienos pažeidimus.

31.11. Gynybos inovacijų ir tiriamosios veiklos stiprinimas:

31.11.1. nustačius prioritetinius poreikius gynybos inovacijų srityje, bus siekiama vykdyti mokslo tiriamuosius darbus ir plėsti jų taikymą gynybos srityje, skatinti naujų gynybos technologijų kūrimą ir vystymą, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų institucijų ir pramonės dalyvavimą NATO ir Europos Sąjungos gynybos tyrimų ir technologijų institucijų organizuojamuose gynybos tyrimų renginiuose ir projektuose (2024–2030 m.);

31.11.2. plėtojant gynybos inovacijų ekosistemą Lietuvos Respublikoje, bus užtikrinamos bendradarbiavimo sąlygos testuojant prototipus – Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų institucijos bei šalies verslas gali pristatyti savo kuriamas naujas gynybos srities technologijas ar inovacijas, o LK jas išbandyti ir įvertinti (2024–2030 m.).

32. Remiantis KAS aplinkos analize, planuojamos šios tikslo „Stiprinti visuomenės kritinį mąstymą ir atsparumą informacinėms atakoms, informuotumą apie pasirengimą krizėms, mobilizacijai, gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui“ ir Programos 29.5 papunktyje nurodyto uždavinio įgyvendinimo kryptys:

32.1. Civilinių mobilizacijos institucijų ir mobilizacinių ūkio subjektų pasirengimo mobilizacijai ir teikti PŠP koordinavimas:

32.1.1. toliau bus vystoma mobilizacijos sistema, ypač daug dėmesio skiriant jos valdymo ir planavimo tobulinimui, užtikrinant mobilizacijos sistemos sąveikumą su krizių valdymo ir civilinės saugos sistema (2024–2030 m.);

32.1.2. kol 2025 m. bus įdiegta integruota civilinio mobilizacinio personalo rezervo apskaitos sistema, bus tobulinamas mobilizacinių išteklių poreikių nustatymo ir užtikrinimo procesas, ypač daug dėmesio skiriant mobilizacinio užsakymo ir PŠP teikimo sutarčių mechanizmui (2024–2030 m.);

32.1.3. bus užtikrinamas civilinio mobilizacinio personalo rezervo sudarymas ir atnaujinimas, vykdomas kryptingas jo rengimas (2024–2030 m.);

32.1.4. bus nuosekliai organizuojami mobilizacijos ir PŠP mokymai, reguliariai organizuojami civilinių mobilizacijos institucijų, mobilizacinių ūkio subjektų ir valstybės masto pratybos (2024–2030 m.);

32.1.5. bus koordinuojamas civilinių mobilizacijos institucijų mobilizacijos planų rengimas ir atnaujinimas (2024–2030 m.);

32.1.6. bus reguliariai vertinama mobilizacijos sistemos būklė ir civilinių mobilizacijos institucijų bei joms pavaldžių subjektų pasirengimas mobilizacijai ir teikti PŠP (2024–2030 m.);

32.1.7. bus vykdomas piliečių informavimas, siekiant didinti jų žinias, kaip elgtis mobilizacijos ar karo atveju (2024–2030 m.).

32.2. Piliečių pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui stiprinimas, pateikiant informaciją jiems

prieinamais bendravimo būdais:

32.2.1. bus didinamas visuomenės atsparumas, suteikiant žinių ir gebėjimų, reikalingų apsisaugoti nuo hibridinių grėsmių, įskaitant informacines ir kibernetinio saugumo grėsmes, taip pat bus prisidedama prie visuomenės savisaugos kultūros stiprinimo, suteikiant žinių ir įgūdžių, reikalingų savarankiškai išgyventi 72 valandas, tuo tikslu vykdant ir plataus masto gyventojų švietimo kampanijas (2024–2030 m.);

32.2.2. bus plečiama KAS veikla visuomenės pilietiškumo ir patriotizmo skatinimo, istorinės atminties puoselėjimo srityse, siekiant stiprinti visuomenės pilietinę valią (2024–2030 m.);

32.2.3. piliečiams bus suteikiama žinių ir ugdomi jų įgūdžiai, reikalingi neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui, vykdant visuomenės ir atskirų tikslinių grupių, įskaitant valstybės tarnybos, švietimo sektoriaus, NVO, žiniasklaidos, verslo ir kitų sričių atstovus, švietimą ir informavimą (2024–2030 m.);

32.2.4. bus stiprinamas piliečių rengimas ginkluotam ir neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui (rezistencijai), kad būtų pasirengta atsakyti į įvairaus pobūdžio grėsmes ir veikti pagal visus galimus gynybos scenarijus. Per reguliariai organizuojamas pratybas bus užtikrinama ir didinama praktiniai pilietinio pasipriešinimo įgūdžiai ir sąveika su kitais visuotinės gynybos elementais. Taip pat būtų tikslinga suplanuoti rezistencijos tinklus, kurie būtų paremti valstybės ir savivaldybių institucijų bei NVO sąveika ir apimtų tokias sritis kaip logistika, medicina, komunikacija, finansai, švietimas, kontrpropaganda, žvalgyba ir kontržvalgyba, sabotazas ir diversijos, ir paskirti tokius tinklus koordinuosiančią organizaciją;

32.2.5. bus stiprinama parama LŠS, kaip pagrindinės savanoriškos sukarintos pilietinės savigynos asociacijos, telkiančios piliečius ginkluotai gynybai ir neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui, veiklos plėtrai ir tęstinėms bei naujoms priemonėms, kuriomis bus stiprinamas pilietinis ir patriotinis vaikų ir jaunimo ugdymas. Koviniai ir komendantiniai LŠS šauliai turi būti integruoti į gynybos planus. Būtina užtikrinti reikalingus finansinius ir organizacinius resursus, kad būtų pasiektas orientacinis tikslas – 50 000 šaulių civilinės pajėgos iki 2030 m. (2024–2030 m.);

32.2.6. bus didinamas KAS institucijų poreikius atitinkantis ir praktinių rezultatų duodantis bendradarbiavimas su prie šalies saugumo stiprinimo prisidedančiomis NVO, įskaitant demokratines patriotines diasporos organizacijas, veikiančias euroatlantinės integracijos kriterijus ir vertybes atitinkančiose užsienio valstybėse (2024–2030 m.);

32.2.7. bus užtikrintos sąlygos pasaulio lietuviams prisidėti prie Lietuvos Respublikos gynybos stiprinimo (2024–2030 m.).

33. Remiantis KAS aplinkos analize, planuojamos šios tikslo „Stiprinti kibernetinį saugumą ir gynybą“ ir Programos 29.6 papunktyje nustatyto uždavinio įgyvendinimo kryptys:

33.1. Bus plėtojami gynybiniai kibernetinio saugumo pajėgumų komponentai, reikalingi viso spektro kibernetinėms operacijoms vykdyti (2024–2028 m.).

33.2. Siekiant sukurti sisteminių požiūrį į kibernetinį saugumą, Vyriausybės tvirtinamoje Nacionalinėje kibernetinio saugumo plėtros programoje bus nustatytos į valstybinių kibernetinio saugumo pajėgumų

komponentų problematiką ir plėtrą bei stiprinimą orientuotos priemonės (2024–2030 m.).

33.3. Bus plėtojamas tarptautinis, tarpvalstybinis, tarpinstitucinis ir Baltijos regiono šalių bendradarbiavimas kibernetinio saugumo srityje, siekiant stiprinti nacionalinius ir regioninius pajėgumus ir teikti paramą Ukrainai bei Sakartvelui kibernetinio saugumo srityje (2024–2030 m.).

V SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ IR ATNAUJINIMAS

34. Programą įgyvendina KAM, LK ir kitos KAS institucijos bei LŠS. Programos įgyvendinimo procesus koordinuoja KAM. Programa įgyvendinama krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka.

35. Programa įgyvendinama vykdant Vyriausybės tvirtinamus veiksmų planus – krašto apsaugos sistemos 2024–2030 m. projektų, susietų su LK pajėgumais, planą ir 2024–2030 m. personalo komplektavimo planą.

36. Programa parengta darant prielaidą, kad nuo 2025 m. KAS finansavimas sudarys ne mažiau kaip 3 proc. BVP. Papildomi asignavimai nacionalinės divizijos karinio vieneto pajėgumo steigimui bei infrastruktūros, reikalingos NATO sąjungininkių pajėgų didinimui Lietuvoje iki brigados lygmens užtikrinti, vystymui ir didesnis nei 3 proc. BVP finansavimas kitų esminių pajėgumų plėtrai leis pasiekti ambicingesnių tikslų ir paspartins pagrindinių projektų įgyvendinimą.

37. Programos įgyvendinimas vertinamas pagal stebėsenos rodiklius, pateiktus Programos 1 priede. Vykdydamas Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 8 skyriaus 5 pastraipos nuostatas, krašto apsaugos ministras kiekvienais metais kartu su KAM veiklos ataskaita teikia Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui informaciją apie Programos stebėsenos rodiklių įgyvendinimą.

38. Programa įgyvendinama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, taip pat gali būti papildomai finansuojama kitomis teisėtai gaunamomis lėšomis, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir Programos 2 priede pateiktas krašto apsaugos sistemos 2024–2030 m. finansavimo projekcijas, kurios nustatomos įvertinus galimas šalies BVP prognozes, infliaciją ir atsižvelgiant į fiskalinę drausmę reglamentuojančių Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų nuostatas.

39. Programa peržiūrima ir tikslinama iš esmės, keičiantis Nacionalinio saugumo strategijos, Partijų susitarimo, VGGK nuostatoms, KAS finansavimo projekcijoms ir vadovaujantis Strateginio valdymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“.

**KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO
STEBĖSENOS RODIKLIAI IR JŲ SIEKTINOS REIKŠMĖS**

Eil. Nr.	Stebėsenos rodiklio pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė reikšmė	Siektina reikšmė			
		2023 m.	2024 m.	2025 m.	2030 m.	
Strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ poveikio rodikliai						
	NATO rengiamas Lietuvos nacionalinių kariuomenės vystymo planų ir NATO įsipareigojimų vykdymo vertinimas (vertinimas teikiamas kas antri metai)	Gera	Gera	Gera	Labai gerai	
1. Stiprinti Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir atgrasymo potencialą						
1.1.	Bendros gynybai skirtos išlaidos, dalis nuo bendrojo vidaus produkto (procentais)	2,77	2,77	3	3	
1.2.	Profesinės karo tarnybos karių skaičius	11 859	13 500	13 950	15 500	
1.3.	Krašto apsaugos sistemos modernizacijai skiriamų lėšų dalis, palyginti su bendromis gynybai skiriamomis išlaidomis (procentais)	~28 (~567 mln. Eur)	~21 (~450 mln. Eur)	27 (~650 mln. Eur)	25 (~710 mln. Eur)	
2. Stiprinti visuomenės kritinį mąstymą ir atsparumą informacinėms atakoms, informuotumą apie pasirengimą krizėms, mobilizacijai, gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui						
2.1.	Lietuvos piliečių, žinančių, kaip reikia elgtis paskelbus mobilizaciją, dalis (procentais)	34	36	38	40	
2.2.	Lietuvos piliečių, pasirengusių ginti šalį, dalis (procentais)	57	58	59	61	
2.3.	Kovinių asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetuose skaičius		1 000	2 000	7 000	
3. Stiprinti kibernetinį saugumą ir gynybą						
3.1.	Kibernetinio saugumo indeksas, Lietuvos Respublikos įvertinimas balais	98 (2020)	98,07	98,25	98,5	

Kiti Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos rezultato rodikliai					
Eil. Nr.	Vertinimo rodiklio pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė reikšmė	Siektina reikšmė		
		2023 m.	2024 m.	2025 m.	2030 m.
1.	Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) vienetų personalo sukomplektavimas (procentais)	RN	RN	RN	RN
2.	Sausumos pajėgų modernizacija				
2.1.	Pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ modernizacija (procentais)	RN	RN	RN	RN
2.2.	Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ modernizacija (procentais)	RN	RN	RN	RN
2.3.	Brigadas įgalinančių pajėgumų modernizacija (procentais)	RN	RN	RN	RN
3.	Karinių oro pajėgų modernizacija (procentais)	RN	RN	RN	RN
4.	Karinių jūrų pajėgų modernizacija (procentais)	RN	RN	RN	RN
5.	Sukauptos atsargos nustatytos trukmės ir apimties operacijoms vykdyti (procentais)	RN	RN	RN	RN
6.	Sąjungininkų pajėgų Lietuvos Respublikoje karių skaičius:				
6.1.	Lietuvoje dislokuotų sąjungininkų pajėgų karių skaičius (NATO priešakinės pajėgos ir Jungtinių Amerikos Valstijų pajėgos)	RN	RN	RN	RN
6.2.	Sąjungininkų ir partnerių pajėgos, dalyvaujančios tarptautinėse pratybose Lietuvos Respublikoje (karių, įskaitant nuolat dislokuotus sąjungininkų pajėgų karius, skaičius)	RN	RN	RN	RN
6.3.	Karinės infrastruktūros, parengtos Vokietijos brigadai priimti Lietuvoje, išvystymas (procentais)	RN	RN	RN	RN
6.4.	Infrastruktūros, parengtos sąjungininkų pajėgoms priimti Lietuvoje, išvystymas (procentais)	54	80	91	100
7.	LK aktyviajame personalo rezerve esančių karo prievolinkų skaičius	30 000	34 000	36 000	50 000
8.	Į Lietuvos šaulių sąjungos kovinius būrius įrašytų šaulių skaičius	407	450	500	750
9.	Mobilizacijos sistemos būklės vertinimas (procentais)	RN	RN	RN	RN
10.	Rusijos Federacijos daromo informacinio poveikio Lietuvos Respublikos visuomenei atpažinimas (procentais)	78	79	79	80
11.	Įmonių, mokslo ir studijų institucijų, dalyvavusių gynybos srities mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklose, skaičius (vienetais)	14	15	16	20
12.	Krašto apsaugos sistemos kibernetinio saugumo sistemos modernizavimas (balais)	RN	RN	RN	RN

Pastaba. RN – vertinimo rodiklio reikšmė, žymima riboto naudojimo slaptumo žyma. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, šias vertinimo rodiklių reikšmes, gavusi Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pritarimą, tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS 2024–2030 METŲ FINANSAVIMO PROJEKCIJOS

	2024 m.		2025 m.		2026 m.		2027 m.		2028 m.		2029 m.		2030 m.	
Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) asignavimai, mln. Eur	2 092		2 383		2 509		2 615		2 694		2 769		2 841	
Prognozuojamas asignavimų augimas	mln. Eur	proc.	mln. Eur	proc.	mln. Eur	proc.	mln. Eur	proc.	mln. Eur	proc.	mln. Eur	proc.	mln. Eur	proc.
	90	4,5	291	13,9	126	5,3	106	4,2	79	3,0	75	2,8	72	2,6
	Bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2023 m. gruodžio mėn. prognozę						BVP prognozės pagal KAM duomenis							
BVP to meto kainomis, mln. Eur	75 427,1		79 445,6		83 621,7		87 172,0		89 787,2		92 301,3		94 701,1	
KAM asignavimai, proc. BVP	2,77 proc. BVP		3 proc. BVP											